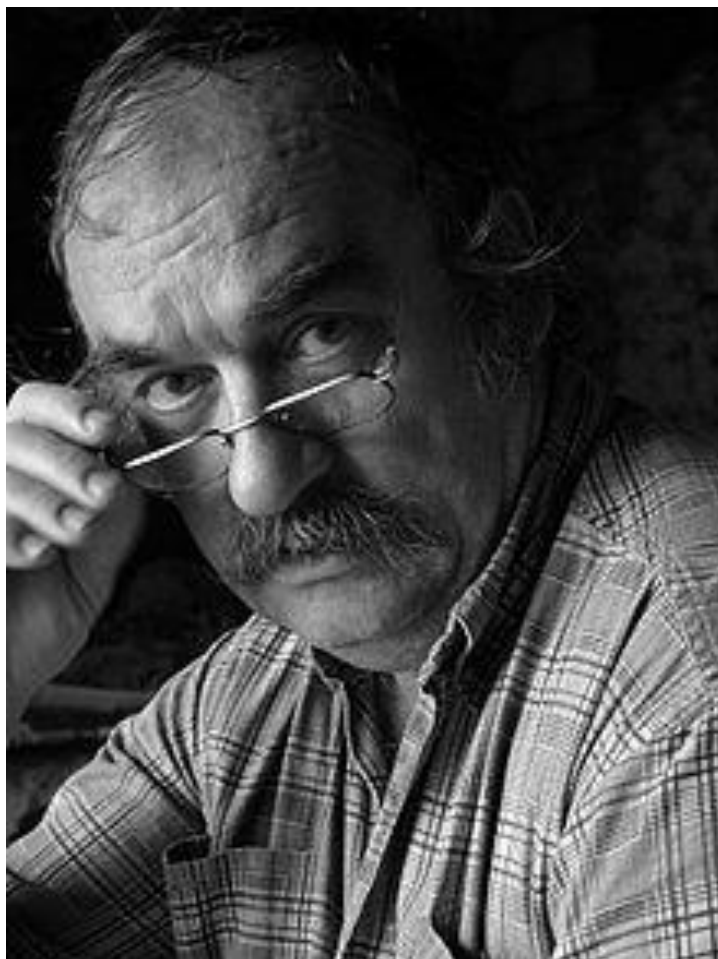

Jan Reich
MIZEJÍCÍ PRAHA
• 15. 2. – 29. 3. 2013 •

Praha v odstínech šedi

Velké město je chameleon měnící barvy, nálady, vzhled podle stavu prostředí. Je-li prostředí šedé, šedivé, skoro bez barvy a bez nálady, rozložené do široké škály šedí, je i záznam reality šedivý, neustále balancující na samé hraně světla. Ostatně tak viděl Prahu sedmdesátých let i Jan Reich, fotograf, pražský chodec, tulák s koženou brašnou hozenou přes rameno.

Jestliže Praze něco naléhavě chybělo v čase totality, pak to byla právě barva. Ano, Praha byla šedá, existenciálně šedivá, ponořená do sebe, věčně melancholická a přitom všední, bez módy a bez reklamy, banální, periferní, zapomenutá světem. Asi ne náhodou zobecnil Reich téma periferie a použil ho jako osobní zpověď a poetiku doby.

Oslava pražské periferie začala už ve čtyřicátých letech a je spojována se Skupinou 42, s obrazy Kamila Lhotáka, Františka Hudečka či Františka Grosse. Ke členům Skupiny patřili i fotograf Miroslav Hák a básník Jan Hanč, jehož deníky, básně a strohé záznamy, jakési fotografické momentky, velmi výstižně zachycovaly povahu města. Už tehdy se ukázalo, že Praha každodenní, šedá a nebarevná je výrazně fotogenická. V šedesátých letech, tedy ve chvíli, kdy se zdá, že kult pražské periferie končí, se vydává na uměleckou pouť mladý Jan Reich. Naváže na historii, tradici magické všednosti a prokáže její stálou životnost.

Na Císařské louce

Fotografie Jana Reicha mají blízko k dokumentu, ale dokumentem nejsou. Reich totiž zobecňuje a využívá i řeč znaků, nápisů a znamení. Snad by bylo namístě mluvit o syntetickém dokumentu v Atgetově smyslu. Věcnost sama mluví, projevuje se, má vlastní utajenou sílu autentické imaginace. Není třeba něco vysvětlovat, ukazovat, ale dát vidět.

Jan Reich s oblibou vyhledával místa, o nichž se nedá vždy říci, že by byla krásná: železniční depa, sklady, prkenné ohrady, násypy, fragmenty nábřeží, přístav a dožívající plovárnu. Zejména staré Holešovice byly jeho oblíbeným rajónem. Reichovy záběry navazují v mnohém na putování Josefa Sudka, Václava Chocholy a dalších svědků pražské periferie. Neurčitě vymezený okraj velkého města, prolínání činžovní zástavby se zbytky venkova a ostrůvky krajiny přitahovaly řadu českých umělců. Vždyť jeden z posledních básníků periferie, svědků tohoto mizejícího světa, byl právě Bohumil Hrabal. Dnes už periferie prakticky neexistuje, město jakoby nikde ani nekončilo. Vytratila se romantika, zmizela

malebnost žánru, volné parcely zaplnila nákupní centra a parky, předimenzované haly a skladiště. Fotografie Jana Reicha už vyprávějí o minulosti, ohlížejí se nazpět, kdy i šedá byla barvou s mnoha odstíny.

Josef Kroutvor, 2000

Rašínovo nábřeží

DISAPPEARING PRAGUE

Prague in shades of grey

A great city is a chameleon of changing colours and moods, its appearance depending on the state of the environment. If the environment is grey, drab, almost colourless and without moods, a palette of shades of grey, then the reflection of reality is equally as grey, constantly balancing on the very edge of light. This is how Prague was seen in the 1970s by Jan Reich, photographer, foot-slogger through Prague, a tramp with a leather satchel thrown over his shoulder.

Of everything Prague desperately lacked during the period of totalitarianism, colour was missing above all. Prague was grey, existentially grey, submerged in itself, eternally melancholic and at the same time trite, without fashion or advertising, a banal, marginal, forgotten world. But it was no accident that

Reich generalised the theme of the marginal, the periphery, and used it as his own personal confession and the poetic of his time.

The celebration of the Prague periphery began in the 1940s and is linked with Group 42 and pictures by Kamil Lhoták, František Hudeček and František Gross. The photographer Miroslav Hák and the poet Jan Hanč were also members of Group 42, and their diaries, poems and austere photographs, a kind of instant snap, caught the nature of the city very truthfully. At that time it was already apparent that even everyday Prague, grey and colourless, was extremely photogenic. In the 1960s, the time when, as it seems, the cult of the Prague periphery came to an end, the young Jan Reich set out on his pilgrimage. He attached himself to history, to the tradition of magical banality and showed that the viability of that life went on.

Holešovice – Na Maninách

Jan Reich's photographs are close to documentation, but they are not documents. Reich generalises and makes use of a language of symbols, inscriptions and signs. Perhaps it would be appropriate here to speak of a synthetic document in the Atget sense. Matter-of-factness speaks for itself, demonstrates itself, has its own latent strength of the authentic imagination. It is unnecessary to explain anything, to point anything out, but only to let it be seen.

Jan Reich enjoys looking for places which no one could describe as beautiful: railway depots, warehouses, paling enclosures, embankments, fragments of quaysides, docks and expiring swimming baths. Old Holešovice especially was his favourite patch. Reich's shots can be linked to a large extent with the explorations of Josef Sudek, Václav Chochola and other witnesses of the Prague periphery. The uncertainly demarcated boundary of the great city, penetrated by apartment blocks with remnants of countryside and natural islands, has attracted a number of Czech artists. One of the last poets of the periphery, of the witnesses of this disappearing world, was Bohumil Hrabal himself.

Today the periphery hardly exists any longer, the city has swallowed it up. The romantic, by-gone picturesqueness of the genre has been lost; empty spaces have been filled up with shopping malls and car parks, enormous trading blocks and warehouses. Jan Reich's photographs describe a past beyond recall, they look backwards to a time when grey was a colour in a multitude of shades.

*Josef Kroutvor, 2000
Translation into English: Barbara Day*

Smíchov – přístav